

รศ 211 พัฒนาการประวัติศาสตร์การปกครองไทย

PO 211 Thai Governance and Politics in Historical Development

อาจารย์นนท์ น้าประทานสุข

Office Hour: Monday-Friday 8.30-16.30

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ อาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ ชั้น 3 ม.แม่โจ้

E-mail: nonnaprathansuk@hotmail.com

Tel: 053-873-862 (Office)

บทที่ 1 แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองไทย

1. ความหมายของประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์คือ เรื่องราวปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ
มนุษย์และธรรมชาติ ซึ่งครอบคลุมทุกแขนงวิชา

ประวัติศาสตร์คือ การไต่สวนให้รู้ถึงข้อเท็จจริงของสังคม
มนุษย์ ตลอดจนพฤติกรรมของมนุษย์และสังคม

ประวัติศาสตร์คือ การค้นหาความจริงไม่ใช่สร้างความจริง

บทที่ 1 แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองไทย

2. แนวคิดและทฤษฎีทางประวัติศาสตร์

แนวคิดทางประวัติศาสตร์คือแนวคิดการวิพากษ์วิจารณ์
ซึ่งมีความเป็นแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันไปตาม
ยุคสมัยและข้อมูล หลักฐานที่ค้นพบ

บทที่ 1 แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองไทย

2. แนวคิดและทฤษฎีทางประวัติศาสตร์

2.1 ทฤษฎีทางประวัติศาสตร์แบบมหาบุรุษ

2.2 ทฤษฎีทางประวัติศาสตร์แบบชาตินิยม

2.3 ทฤษฎีทางประวัติศาสตร์แบบสังคมนิยม

2.4 ทฤษฎีทางประวัติศาสตร์แบบสังคมนิยมและวัฒนธรรม

2.5 ทฤษฎีทางประวัติศาสตร์แบบเศรษฐศาสตร์การเมือง

2.6 ทฤษฎีทางประวัติศาสตร์แบบหลังสมัยใหม่

บทที่ 1 แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองไทย

3. หลักฐานทางประวัติศาสตร์

3.1 ตำนานต่าง ๆ

3.2 คำบอกเล่า

3.3 โบราณวัตถุ

3.4 พงศาวดาร

3.5 หนังสือพิมพ์

3.6 เอกสารต่าง ๆ เช่น จดหมาย สมุดบันทึก

3.7 เอกสารทางราชการ

3.8 แนวคิด ทฤษฎีของสาขาวิชาอื่น

บทที่ 1 แนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองไทย

4. การศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองไทย

4.1 สมัยตำนาน

4.2 สมัยพงศาวดาร

4.3 สมัยใหม่

4.3.1 กรมพระยาดำรง

4.3.2 หลวงวิจิตรวาทการ

4.3.3 จิตร ภูมิศักดิ์

4.3.4 นิธิ เอียวศรีวงศ์

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

1. ประวัติศาสตร์ ตำนานของอาณาจักรสุโขทัย

อาณาจักรสุโขทัยไม่ได้โดดเด่นและไม่ได้เป็นเมืองแห่งเดียวแต่ยังมีเมือง ศรีสัชนาลัย สองแคว อยู่ในแถบแม่น้ำ ปิง วัง ยม น่าน ในตอนล่าง แต่ในระยะต่อมาจึงถูกยกให้เป็นราชธานี เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางการค้าและการเมือง การปกครอง

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

2. การปกครองแบบพ่อขุน

ในสมัยแรกเริ่มของอาณาจักรสุโขทัยมีการปกครองแบบเครือญาติ โดยให้ลูก หลาน แต่งงานและครองญาติกัน เช่น พ่อขุนบางกลางหาวแต่งงานกับลูกสาวพ่อขุนศรีนาวนำถม เป็นการสร้างบ้านแปลงเมืองโดยใช้ความสัมพันธ์ทางเครือญาติทั้งสิ้น

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

2. การปกครองแบบพ่อขุน

การปกครองที่ไม่มีพื้นที่เขตแดน มีเพียงเครือญาติ พี่น้องที่กระจายอำนาจการปกครอง โดยที่กษัตริย์เปรียบเหมือนพ่อในครอบครัวใหญ่ ซึ่งเรียกว่าพ่อขุนซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับประชาชน

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

2. การปกครองแบบพ่อขุน

โครงสร้างการปกครองเมืองมีทั้งกระจายอำนาจและรวมศูนย์ โดยที่ เมืองสุโขทัยเป็นศูนย์กลางอำนาจและมีเมืองลูกหลวงทั้งสิ้นทิศ ได้แก่ เมืองสองแควทางตะวันออกเฉียง ตะวันตกนครชุม ทิศเหนือศรีสัชนาลัย ทิศใต้สระหลวง

โดยมีเมืองออก เมืองขึ้นหรือประเทศราชเป็นเมืองบริวารที่อยู่รอบนอกสุด

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

3. การเมืองในสมัยสุโขทัย

การเมืองในสมัยสุโขทัยไม่ได้อยู่ด้วยการเมืองเพียงอย่างเดียวแต่ผนวกกับศาสนาและเป็นที่มาของการยึดเมืองในสมัยขอมสบาดโขลญลำพง เนื่องจากเปลี่ยนการนับถือพุทธแบบมหายานเป็นเถรวาท

โดยมีพ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางหาวเป็นผู้กอบกู้เมืองสุโขทัยคืน

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

3. การเมืองในสมัยสุโขทัย

ในขณะที่เดียวกันการเมืองภายนอกนั้นเป็นไปด้วยความร่วมมือ ร่วมใจกัน เช่นการสร้างเมืองเชียงใหม่ โดยมี 3 กษัตริย์เป็นผู้ช่วยกันสร้างบ้านแปลงเมือง คือ พระยามังราย พระยาจำเมืองและพระยาร่วง

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

4. ระบบเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจในอาณาจักรสุโขทัยเป็นเกษตรกรรม เช่นข้าวพืช ผัก ผลไม้ ยังคงเป็นเกษตรกรรมแบบยังชีพอยู่ ขณะเดียวกันมีการทำเครื่องถ้วยชามส่งค โลก และมีระบบชลประทานเพื่อการเกษตรอีกด้วย

อีกทั้งที่ตั้งสุโขทัยยังเป็นเมืองการค้าที่เป็นจุดผ่านไปยังหลายๆที่ ทั้งภาคเหนือตอนบน อีสาน ภาคกลาง ภาคตะวันตก

บทที่ 2 การปกครองแบบพ่อปกครองลูกหรือพ่อขุน

5. โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม

โครงสร้างทางสังคมแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง แต่ยังเป็นลักษณะที่ไม่ชัดเจนมากนักหากเปรียบเทียบกับอยุธยา เพราะสุโขทัยไม่มีระบบเกณฑ์แรงงานชาย

ในส่วนของวัฒนธรรมโดยเฉพาะศาสนาสุโขทัยมีการปรับเปลี่ยนและรับเอาความเชื่อแบบขอม เพื่อสร้างอัตลักษณ์

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

1. การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

ในพุทธศตวรรษที่ 19 เกิดการล่มสลายของรัฐโบราณเช่น กัมพูชา ทวารวดี หรือสุโขทัย และได้เกิดรัฐอาณาจักรใหม่ขึ้น คือ สุโขทัย อโยธยาและลานนา โดยมีราชวงศ์มังรายเป็นราชวงศ์ที่สร้างบ้านแปลงเมือง ในยุคที่สองถือได้ว่ารุ่งเรืองสุดคือยุคสมัยของพญากือนาและพระเจ้าติโลกราช

ในช่วงสุดท้ายปลายราชวงศ์มังรายอาณาจักรลานนาก็ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าและสยามในท้ายที่สุด

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

1. การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

พญามังรายทรงรวบรวมแว่นแคว้นต่าง ๆ โดยมีเมืองเงิน
ยวงเป็นฐานและพญามังรายจำเป็นต้องยึดเมืองหริภุญไชยซึ่ง
เป็นศูนย์กลางทางการค้า โดยมีอัยฟ้าเป็นไส้ศึกและทำสัญญา
กับ พญาจ๋ำเมืองและพ่อขุนรามคำแหง ในที่สุดก็สามารถยึด
อำนาจและกลายเป็นอาณาจักรเดี่ยวที่เรียกว่าลานนาหรือ
ล้านนา

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

1. การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

พญามังรายทรงใช้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางการปกครอง โดยมีอ้ายฟ้าเป็นผู้ปกครองเมืองหริภุญไชยและขุนคราม (โอรส) ไปปกครองเชียงราย การปกครองแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือตอนบนและตอนล่าง ตอนบนได้แก่ที่ราบลุ่มเชียงราย ตอนล่างได้แก่เชียงใหม่ซึ่งในราชกาลต่อ ๆ มาก็ยังมีการปกครองแบบนี้ และยังกษัตริย์องค์ต่อ ๆ มาได้ทรงพระโอรสไปปกครองตามเมืองต่าง ๆ รายรอบเชียงใหม่

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

1. การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

สมัยพระเจ้าติโลกราช (ยุครุ่งเรืองของลานนา) พระองค์ทรง
มรศานะเทียบเท่าพระเจ้าเช่นเดียวกับสมัยอยุธยา ซึ่งทรงทำ
สงครามกับพระบรมไตรโลกนาถ ทรงขยายอาณาเขตไปทั่ว
จนไปถึงลานช้าง รัฐชาน เมืองยอง

จะเห็นได้ว่าการปกครองเมืองนั้นในเริ่มต้นสถาบันกษัตริย์
ยังเป็นแบบเรียบง่าย สืบเนื่องจากการไม่มีราชาศัพท์และไม่
ยิ่งใหญ่เท่าฐานะเทวราชาซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการไม่มีราชา
ศัพท์เป็นเพราะกษัตริย์ลานนาเป็นผู้นำชุมชนมาก่อน

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

1. การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

ในการปกครองนั้นจะเห็นได้ว่าราชธานีคือเมืองเชียงใหม่โดยมีลำพูนเป็นเมืองบริวาร กษัตริย์ไม่สามารถเกณฑ์ไพร่พลของเมืองอื่นมาได้ แต่ต้องใช้เวลาสัมพันธไมตรีระหว่างกษัตริย์และเจ้าเมืองนั้น แต่เมื่อเปลี่ยนรัชกาลความสัมพันธ์ก็เปลี่ยนไปด้วย

ในขณะเดียวกันการปกครองที่เน้นสายสัมพันธ์เครือญาติเป็นสิ่งจำเป็น โดยมักจะอภิเษกสมรสระหว่างเมือง ซึ่งยังไม่มีระบบการปกครองที่แน่ชัดแต่ยังคงเป็นการปกครองแบบหลวงๆที่ใช้ความสัมพันธ์ทางสังคมและเครือญาติเป็นส่วนใหญ่

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

1. การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

การปกครองลานนาสมัยพม่าปกครอง พม่าปกครองลานนาถึงสองร้อยกว่าปี อาณาจักรจึงล่มสลายและคืนกลับเป็นแคว้นแคว้น โดยในช่วงต้นยังไม่สามารถปกครองได้อย่างจริงจัง แต่ในช่วงสองลานนาถูกผนวกเป็นส่วนหนึ่งของพม่า โดยพม่าส่งขุนนางจากราชสำนักมาปกครอง โดยมีจุดเปลี่ยนครั้งใหญ่ที่พระยาเจ้าบ้านและพระเจ้ากาวิละ หนีไปสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าตากสิน

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

1. การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

การปกครองลานนาสมัยสยามปกครอง เมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรลานนาอีกครั้งแต่เป็นประเทศราชต่อสยาม โดยต้องส่งเครื่องบรรณาการและส่วยไปให้ทางกรุงเทพ โดยเครื่องราชบรรณาการต้องส่งปีละ 3 ครั้งต่อรัชกาลที่ 4 และ 5 ในขณะเดียวกันทางกรุงเทพก็ได้ส่งสิ่งของตอบแทนไปให้ด้วย ในตอนท้ายตระกูลเจ้าเจ็ดตนได้พลัดกันปกครอง เชียงใหม่จนถึงเจ้าคนสุดท้ายหลังจากนั้นอาณาจักรลานนาก็ถูกผนวกเป็นมณฑลพายัพของสยามต่อมา โดยทรงผู้สำเร็จราชการมาปกครอง

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

2. โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม

โครงสร้างทางสังคมแบ่งออกเป็นสองชั้นชั้นอย่างหยาบ ๆ
คือชนชั้นมูลนายและพวกที่ไม่ใช่มูลนาย (ไพร่ ทาส พระ)

มีการเทครัว นำผู้คนมาจากหลากหลายที่จึงทำให้เกิดสังคม
ที่มีคนหลายชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นชาวยอง ชาวลื้อ ชาวมอญ
หรือจากสิบสองปันนาเข้ามา

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนาและมลายู

ในความหลากหลายทางชาติพันธุ์จึงนำมาสู่ความหลากหลายทางวัฒนธรรมดังเช่นความเชื่อ การแต่งกายที่มีหลากหลายตามแต่ถิ่นเดิมและความเชื่อที่มีทั้งพุทธและผี เช่น ประเพณี เลี้ยงผีขุนน้ำ ทานขันข้าว เลี้ยงผีปู่ย่า ประเพณีปอยสาบลอง ผีมดผีเม็ง

ส่วนทางพุทธศาสนาเป็นส่วนสำคัญที่คอยกำกับดูแลจริยธรรมของการปกครองและบริหารราชการของกษัตริย์ โดยมีพุทธศาสนา ลังกาวงศ์เป็นหลักแต่ต่อมาก็แตกออกเป็นอีก 15 นิกายซึ่งแต่ละนิกายสะท้อนถึงที่มาของแต่ละชาติพันธุ์เช่น นิกายมอญ นิกายแพร์ นิกายยอง

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

3. เศรษฐกิจในลานนา

การดำรงชีพยังเป็นการทำเกษตรกรรม ทำนา พริก พลูด หมากร ฝ้าย และผ้า โดยมีส่วในด้านต่าง ๆ ทำเครื่องเงิน เครื่องหนัง เย็บผ้า เครื่องปั้นดินเผา และมีการทำป่าไม้ ดังนั้นระบบเศรษฐกิจของคนในลานนาจึงยังเป็นแบบยังชีพมีการสะสมทุนไว้น้อยมากส่วนใหญ่อู่ที่เจ้าขุนมูลนาย

ในระยะต่อมาหลังจากลานนาอยู่ใต้การปกครองของพม่าจึงได้มีการค้าขายแลกเปลี่ยนมากขึ้น

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนา

หลังจากที่ลานนาเป็นอิสระจากพม่า ท่ามกลางการบูรณะเมืองใหม่ ระบบเศรษฐกิจของลานนายังไม่มั่นคงนัก พระเจ้ากาวิละจึงใช้นโยบาย เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง

ระบบเศรษฐกิจภายในเริ่มใช้ระบบเงินตราโดยแรงผลักดันจากภายนอก ในขณะที่ก็มีกาคนัดสัปดาห์ละหนึ่งวัน สวนการติดต่อค้าขายภายนอกมีทั้งรัฐชาน ยูนาน หลวงพระบาง

ในระยะลานนาถูกผนวกเป็นมณฑลพายัพการทำป่าไม้และคนจีนเข้ามาค้าขายจึงทำให้กิจการและระบบเศรษฐกิจของลานนาดีขึ้น

บทที่ 3 การปกครองแบบกษัตริย์ในอาณาจักรลานนาและมลายู

4. การเมืองในลานนา

กษัตริย์ทรงเป็นผู้นำสูงสุดโดยมี ขุนนางทำหน้าที่ช่วยเหลือในการปกครองและมักจะเพิ่มพูนอำนาจที่สามารถควบคุมการแต่งตั้งกษัตริย์ ดังนั้นคำสอนศาสนาจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยควบคุมขุนนาง

โดยที่การแย่งชิงอำนาจนั้นเป็นผลมาจากการไม่มีกฎในเรื่องการสืบสันตติวงศ์

บทที่ 4 การปกครองแบบทวารวษา

1. ประวัติศาสตร์ ตำนานของอาณาจักรอยุธยา

ถูกสถาปนาโดยพระเจ้าอู่ทอง เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย
ประมาณ 400 กว่าปี มี 5 ราชวงศ์ที่สำคัญได้แก่ อู่ทอง
สุพรรณบุรี สุโขทัย ปราสาททอง บ้านพลูหลวง
สถาบันกษัตริย์ใช้พิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์ ฮินดู และ
ศาสนาพุทธ เป็นหลักในผสมผสานจึงเป็นที่มาของทวารวษา
และธรรมราชา

บทที่ 4 การปกครองแบบทวารวษา

1. ประวัติศาสตร์ ตำนานของอาณาจักรอยุธยา

ทางด้านภูมิศาสตร์ตั้งอยู่ในบริเวณที่แม่น้ำ 3 สายมาบรรจบกัน ได้แก่ เจ้าพระยา ป่าสัก ลพบุรี ทำให้อยุธยามีสภาพเป็นเกาะและใกล้กับทะเล

ตั้งนั้นอยุธยาจึงได้เปรียบทางการเกษตรและทางการค้า

บทที่ 4 การปกครองแบบทวารวษา

1. ประวัติศาสตร์ ตำนานของอาณาจักรอยุธยา

อยุธยาพยายามขยายอาณาเขตไปยังบริเวณรอบ ๆ โดยส่วนแรกได้ทำสงครามกับอาณาจักรขอมในตะวันออก ในที่สุดขอมจึงย้ายเมืองหลวงจาก กรุงศรีโยธธรปุระ ไปอยู่ที่พนมเปญ

ในขณะที่ทิศเหนือสุโขทัยเสื่อมกำลังลง และท้ายสุดถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอยุธยาแต่ไม่สามารถยึดเชียงใหม่ได้อย่างเด็ดขาดและเป็นที่ไม่พอใจต่อพม่า

ในส่วนทิศใต้อยุธยามีชัยชนะเหนือนครศรีธรรมราชและพยายามอยู่เหนือรัฐมลายู

บทที่ 4 การปกครองแบบเทวราชา

2. การปกครองแบบเทวราชาของอาณาจักรอยุธยา

กษัตริย์เป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดและถูกสถาปนาให้มีความ
เสมือนเป็นเทพหรือเทวดา มีอำนาจสูงสุดแต่ยังมีใช้ ระบอบ
การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช เนื่องจากยังมีการแบ่ง
อำนาจให้เจ้าขุนมูลนายปกครองด้วย

บทที่ 4 การปกครองแบบทวารวษา

3. การปฏิรูปการบริหารและการปกครอง

เกิดขึ้นในสมัยพระบรมไตรโลกนาถทรงเปลี่ยนการปกครองและการบริหารบ้านเมืองจาก เวียง วัง คลัง นา (จตุสดมภ์) โดยแยกออกมาเป็นสมุหกลาโหมกับสมุหนายก ทำหน้าที่แยกออกจากกัน โดยสมุหนายกดำเนินการเกี่ยวกับพลเรือน ส่วนสมุหกลาโหมทำหน้าที่เกี่ยวกับการทหาร

ในขณะที่เมืองลูกหลวง ถูกจัดลำดับชั้นตามความสำคัญ เช่น ตรี โท เอก

บทที่ 4 การปกครองแบบเทวราชา

4. ระบบเศรษฐกิจแบบศักดินา

คืออำนาจเหนือนา การให้จำนวนนาไม่ได้หมายความว่าผู้ที่มีนาหมื่นนามจะมีจำนวนพื้นที่นาจริง ๆ เท่าจำนวนนั้น หากแต่เป็นเพียงเครื่องมือที่บอกถึงอำนาจของผู้นั้น

ไพร่จึงมีความสำคัญโดยเฉพาะไพร่ผู้หญิงในอาณาจักรลานนา ไพร่หญิงมีราคาแพงกว่าชายเนื่องจากไพร่หญิงสามารถมีลูกได้ ไพร่ถูกใช้เกณฑ์แรงงานและทำการรบ ตลอดจนทางเศรษฐกิจ เช่นหาของป่า เพาะปลูกและเลี้ยงปศุสัตว์

บทที่ 4 การปกครองแบบทวารราชา

5. โครงสร้างระบบสังคมและวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้า

เป็นการจัดระเบียบทางสังคมที่เน้นในยามศึกสงครามรวมไปถึงเป็นการจัดระเบียบทางสังคมในยามสงบ โดยไพร่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ไพร่สม และไพร่หลวง

ไพร่หลวงขึ้นตรงกับกษัตริย์และจตุสดมภ์

ไพร่หลวงขึ้นตรงกับเจ้าขุนมูลนายในสังกัด

ดังนั้นวัฒนธรรมแบบไพร่ฟ้าจึงเป็นการสะท้อนโครงสร้างทางชนชั้นในสังคมโบราณอีกด้วย

บทที่ 5 การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช

1. ประวัติศาสตร์ พงศาวดารสมัยต้นรัตนโกสินทร์ (รัชการที่ 1-4)

สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงย้ายราชธานีจากกรุงธนบุรีมายังกรุงเทพ เนื่องจากมีปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจเป็นตัวสำคัญในการย้ายเมือง

ในช่วง ร. 1-4 พระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศและการบริหารงานยังคงเป็นแบบเดียวกับสมัยอยุธยา หากแต่มีการปรับปรุงกฎหมายตราสามดวงขึ้นคือมีตรา กชสิทธิ์ราชสิทธิ์ และบัวแก้วใน ร.1

บทที่ 5 การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช

2. โครงสร้างทางการปกครอง

ต่อมาในรัชการที่ 4 ได้เริ่มมีเจ้าฟ้าเพื่อเป็นหลักประกันในการสืบราชสมบัติเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแก่งแย่งราชสมบัติเหมือนในสมัยก่อน

การปกครองในช่วงต้นนี้เองจึงทำให้สยามต้องเรียนรู้ ปรับตัวกับอารยธรรมของฝรั่งอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความรู้เรื่องแพทย วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรมและเทคโนโลยี(การพิมพ์)

สนธิสัญญาบาวริง 2398 เป็นหลักที่สำคัญที่ทำให้สยามต้องเปิดประเทศแก่ตะวันตกอย่างเต็มประตู

บทที่ 5 การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช

3. ขุนนางในการเมืองในสมัยรัตนโกสินทร์

ค่อนข้างที่จะมีอำนาจมากในการบริหารราชการและเสนอ
ความคิดเห็น อีกทั้งยังสามารถแต่งตั้งกษัตริย์ได้อีกด้วย แม้ว่า
ในช่วง ร. 1-4 กษัตริย์จะมีอำนาจสูงสุดก็ตาม

โดยเฉพาะตระกูลขุนนางค่อนข้างมีอำนาจมา เพราะเป็น
ตระกูลที่รับราชการมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และมีอำนาจ
มากสุดสมัยรัชกาลที่ 4

บทที่ 5 การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช

4. ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม

เนื่องจากปัจจัยภายนอกที่ฝรั่งต้องการเข้ามาค้าขายและบีบบังคับจากกองเรือของตะวันตก ระบบเศรษฐกิจจึงเริ่มมีการค้าแบบเสรีมากขึ้นไม่ได้ผูกขาดการค้าอยู่ที่เจ้าขุนมูลนาย โดยสนธิสัญญาบาวริง ในปี พ.ศ. 2398 ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถือได้ว่าเป็นการเปิดประเทศสยาม

บทที่ 5 การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช

5. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

ทำให้เกิดการซื้อมากกว่าการผลิตของชุมชนเนื่องจากการค้าขายที่เสรี โดยเฉพาะฝรั่งและคนจีนที่สามารถสร้างฐานะและได้รับพระราชทาน ยศหรือตำแหน่งต่าง ๆ ด้วย

ในขณะเดียวกันสังคมและวัฒนธรรมก็ได้รับจากตะวันตกมากขึ้น โดยเฉพาะขุนนาง เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ที่รับวัฒนธรรมฝรั่งมาเพื่อสร้างความแตกต่างทางชนชั้นในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง

บทที่ 6 การปฏิรูปการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ในสมัยรัชการที่ 5

1. การสร้างระบอบการปกครองแบบอำนาจเบ็ดเสร็จนิยม

ในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงรวมอำนาจไว้ที่พระองค์
เพียงผู้เดียวเพื่อเป็นการปฏิรูปการปกครองให้มีพระราช
อำนาจมากขึ้น จากแต่ก่อน โดยการยกเลิกระบบการปกครอง
แบบเก่า มาเป็นการใช้กระทรวง กรม เข้าไปแทนที่ โดยมีผู้ว่า
ราชการ กินเงินเดือน

ทรงได้จัดตั้งสภาที่ปรึกษาในพระองค์และสภาที่ปรึกษา
ราชการแผ่นดิน และได้สร้างสุขาภิบาลขึ้นเพื่อให้ราษฎรมี
ส่วนร่วมในการทางการเมืองการปกครอง

บทที่ 6 การปฏิรูปการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ในสมัยรัชการที่ 5

2. การบริหารและการเมือง

พระองค์ทรงบริหารบ้านเมืองให้เจริญดังเช่นตะวันตกให้มากที่สุด โดยเฉพาะการเลิกทาสที่ส่งผลต่อสังคมไทยจนถึงปัจจุบัน ทรงบริหารประเทศให้เป็นการปกครองแบบสมัยใหม่ โดยการสร้างรัฐชาติที่ใช้ภาษาเดียวกันทั่วประเทศ โดยผ่านระบบการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาประเทศทางด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ โดยเฉพาะการคมนาคมและการสื่อสาร

บทที่ 6 การปฏิรูปการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ในสมัยรัชการที่ 5

ในทางการเมืองพระองค์ทรงลดอำนาจของขุนนางและ
เจ้านายที่ปกครองตามเมืองต่าง ๆ ดังที่เคยทำกันมาแต่โบราณ ซึ่ง
ส่วนใหญ่เป็นการเมืองภายใน โดยแบ่งออกเป็นอยู่ 3 กลุ่มหลัก
คือ กลุ่มของพระองค์ที่ถือว่าเป็นกลุ่มสยามใหม่ กลุ่มของตระกูล
ขุนนาค (เจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์) และกลุ่มขุนนาง ต่อมา
จึงเหลือเพียงขุนนางและกลุ่มนักคิด นักเขียนรุ่นใหม่ ๆ เช่น
เทียนวรรณ

บทที่ 6 การปฏิรูปการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ในสมัยรัชการที่ 5

ในส่วนของการเมืองภายนอกนั้นเห็นได้ชัดเจนว่ามีกบฏขึ้น
ทั่วสารทิศไม่ว่าจะเป็นขบถผู้มีบุญทางภาคอีสาน ขบถเงี้ยวเมือง
แพร่ พระยาแขกเจ็ดหัวเมือง และต่างชาติเช่นฝรั่งเศส

ซึ่งในตอนท้ายสยามก็ได้เสียดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง
และบางส่วนทางภาคใต้ และทางเหนือในลานช้าง

บทที่ 6 การปฏิรูปการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ในสมัยรัชการที่ 5

3. การปฏิรูปสังคม:การยกเลิกระบบสังคมแบบไพร่ฟ้า

ระบบสังคมแบบไพร่ฟ้าถูกยกเลิกและเปลี่ยนเป็นราษฎร
ประชาชนที่ขึ้นตรงอยู่กับพระมหากษัตริย์เพียงผู้เดียว โดยที่
ไม่ได้สังกัดเข้าขุน มูลนายอีกต่อไป เป็นการดึงอำนาจกำลังคน
จากขุนนางเข้ามาไว้ที่พระมหากษัตริย์และถือได้ว่าเป็นการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลต่อมายังปัจจุบัน เนื่องจากแรง
บีบบังคับจากตะวันตกด้วยเช่นกัน

บทที่ 6 การปฏิรูปการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ในสมัยรัชการที่ 5

4. ระบบเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่

จากการเลิกทาสผนวกกับการเปิดการค้าเสรีที่มากขึ้นจึงทำให้เกิดระบบผลิตเพื่อขายในส่วนของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่การทำป่าไม้ เกษตรกรรมต่าง ๆ และได้มีการนำสินค้าจากต่างชาติมาใช้มากขึ้น ส่วนใหญ่ยังอยู่ในกลุ่มชนชั้นนำ

บทที่ 7 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยต้น)

1. บริบททางการเมืองการปกครองช่วงรัชกาลที่ 6-7

ในสมัยรัชกาลที่ 6 การเรียกร้องประชาธิปไตยและการเปลี่ยนแปลงการปกครองมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สาเหตุจากการเปิดประเทศที่สยามติดต่อกับต่างชาติ ผนวกกับขุนนาง ข้าราชการที่ได้รับการศึกษาจากตะวันตก เช่น เกิด กบฏ ร.ศ. 130 เป็นต้น แต่ยังคงทดลองสร้างคุณิธานิขึ้นเพื่อทดลองระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

แต่ด้วยความไม่พร้อมของประชาชน โดยเฉพาะด้านการศึกษาจึงส่งผลให้ระบอบการปกครองไทยยังไม่เปลี่ยนแปลงจนกระทั่งถึงรัชกาลที่ 7 ที่เกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและสงครามโลกครั้งที่ 2

บทที่ 7 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยต้น)

2. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชไปสู่ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อำนาจสูงสุดไม่ได้อยู่ที่กษัตริย์ หากแต่อยู่ที่ประชาชน แต่แท้จริงแล้วอำนาจอยู่ที่ข้าราชการและทหาร

ในวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ร. 7 พระราชทานรัฐธรรมนูญให้และในปี 2476 ก็ได้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศ

บทที่ 7 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยต้น)

ในช่วงสองปีหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กลุ่มเจ้านายและกลุ่มอนุรักษนิยมเสื่อมอำนาจอย่างรวดเร็ว หลังจากที่ถูกบฏบวรเดชไม่สามารถทำการได้สำเร็จ

ส่วนในช่วงเวลาเกิดความวุ่นวายทางการเมืองเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีหลายกลุ่มที่ต้องการแสวงหาอำนาจเข้ามาบริหารประเทศ แม้กระทั่งในช่วงท้าย ๆ ของคณะราษฎรก็มีความขัดแย้งกัน

บทที่ 7 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยต้น)

3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างมาก ประกอบกับการแก้ปัญหาของกลุ่มคณะราษฎรก็ไม่ประสบความสำเร็จ อีกทั้งยังโดนโจมตีจากเค้าโครงเศรษฐกิจของ ปรีดี พนมยงค์ว่าเป็นเค้าโครงแบบคอมมิวนิสต์

ช่วงต่อมาจอมพล ป. ได้เป็นนายกรัฐมนตรีและได้เข้าร่วมกับญี่ปุ่น เกิดการสร้างรัฐไทยอย่างเข้มข้นให้ทันตะวันตก แต่ในขณะเดียวกันยังมีกลุ่มที่ยังต่อต้านญี่ปุ่นที่เรียกว่า ขบวนการเสรีไทย

บทที่ 7 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยต้น)

4. การสร้างชาติไทย

เกิดขึ้นอย่างเข้มข้นในสมัยจอมพล ป.ที่ส่งผลต่อ
สังคมไทยในยุคต่อ ๆ มา ไม่ว่าจะเป็น แบบเรียน การแต่งกาย
การกิน การอยู่ที่ต้องการพัฒนาประเทศให้เป็นแบบ
ตะวันตกซึ่งส่งผลมายังประชาชนในยุคต่อ ๆ มา

บทที่ 7 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยต้น)

5. การแย่งชิงอำนาจทางการเมือง

ในการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองส่วนใหญ่เป็นการทำรัฐประหาร กบฏและการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในช่วง 25 ปี ตั้งแต่ 2475-2500 มีรัฐธรรมนูญ 6 ฉบับ เลือกตั้งเพียง 9 ครั้ง มีการรัฐประหาร 10 ครั้ง เนื่องจากองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ มีความเข้มแข็งมากเกินไป ในขณะที่สถาบันหรือองค์กรทางการเมือง(ประชาธิปไตย) ยังเป็นหน่ออ่อนอยู่

บทที่ 7 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยต้น)

จะเห็นได้ว่าความขัดแย้งกันนั้นมีหลายระดับนับตั้งแต่

5.1 ความขัดแย้งทางอำนาจและผลประโยชน์

5.2 ทางด้านนโยบายเศรษฐกิจ

5.3 ระหว่างขั้วอำนาจกลุ่มเก่าและใหม่

5.4 ทางด้านทหารกับทหาร

5.5 ทหารกับตำรวจ

บทที่ 8 การปกครองแบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

1. บริบทและสาเหตุของการปกครองแบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

เป็นการรัฐประหารครั้งที่สองของจอมพลสฤษดิ์ จากสาเหตุการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่เหมาะสมกับเมืองไทย ฐานะการคลังของรัฐบาลไม่ดี งบประมาณขาดดุลมาก ภัยจากคอมมิวนิสต์ การคัดแย้งกันทางอำนาจ

บทที่ 8 การปกครองแบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

2. การปกครองแบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

เป็นความคิดที่ว่านายกรัฐมนตรีต้องมีอำนาจเด็ดขาดที่ตั้งอยู่บนหลักของความเป็นธรรม ซึ่งในสังคมไทยคือพ่อที่ดูแลลูก

ในการบริหารงานจอมพลสฤษดิ์ออกพระราชกฤษฎีกา ลดค่าสาธารณูปโภคลง เช่น น้ำ ไฟ ค่าเรียน ค่ารถ

บทที่ 8 การปกครองแบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

มีการกดขี่ทางด้านศีลธรรมเช่น คนตรีจาก ตะวันตก การปราบปรามอหิวาตและยาเสพติด และได้ ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้น เมื่อปีพ.ศ. 2504 ซึ่ง เป็นยุคที่ประเทศไทยเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมอย่างเข้มข้น

บทที่ 8 การปกครองแบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

3. การพัฒนาเศรษฐกิจในระบอบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่เป็นระบบทุนนิยมมากขึ้นเห็นได้จากการได้รับความช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกา

สาธารณูปโภคได้มีการพัฒนาเป็นหลัก จึงเป็นที่มาของวลีที่ว่า น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก

แต่การพัฒนาเศรษฐกิจก็นำไปสู่การกระจุกตัวและผูกขาดของเพียงกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น

บทที่ 8 การปกครองแบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

4. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในระบอบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ

ในช่วงนี้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเนื่องจากได้รับอิทธิพลตะวันตกเข้ามาอย่างมากมาย ประกอบกับสิทธิเสรีภาพถูกลดทอน การเสวนาทางการเมืองไม่สามารถกระทำได้ นักคิดและปัญญาชนทั้งหลายถูกกวาดล้าง ตลอดจนการสั่งห้ามการเคลื่อนไหวทางการเมืองหรือการประท้วงของกรรมกรไม่สามารถทำได้และมีการย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมืองเป็นอย่างมาก

บทที่ 9 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยครึ่งใบ)

1. สภาพทางการเมืองก่อนเกิดประชาธิปไตยครึ่งใบ

1.1 เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

1.2 เหตุการณ์ 16 ตุลาคม 2519

เกิดจากการสืบทอดอำนาจของจอมพลถนอม กิตติขจร

จากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตลอดจนเกิดภาวะข้าวและ

น้ำตาลขาดแคลนซึ่งทำให้เป็นที่เดือดร้อน และการใช้อำนาจ

ของพันเอกณรงค์ ลูกชายของจอมพลถนอม

บทที่ 9 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยครึ่งใบ)

ที่สำคัญมีการเรียนรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง ในขณะที่ระบบอุปถัมภ์ที่มีการแบ่งเขตแดนและอำนาจ ถูกละลานจากพันธเอกณรงก์ที่ใช้ตำแหน่งรองเลขา คณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ต.ป.)

ชนวนที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลา นั้นเกิดจากการจับกุมตัวนศ.และอาจารย์ที่แจกใบปลิวเพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญ และจึงเป็นที่มาของการเคลื่อนไหวของนศ. โดยเฉพาะศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทที่ 9 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยครึ่งใบ)

หลังจากที่จอมพลถนอมได้หนีออกไปนอกประเทศและบ้านเมืองกลับคืนความสงบอีกครั้งหนึ่ง ในช่วงนี้กลุ่มอำนาจต่าง ๆ ประกอบกับการถูกคอมมิวนิสต์แผ่ขยายเข้ามา และการมีพลังอำนาจของนศ.จึงเป็นกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นและแตกแยกกันในสังคมไทย

ต่อมาเมื่อจอมพลถนอมบวชเป็นเณรแล้วกลับเข้ามาในเมืองไทยจึงสร้างความไม่พอใจให้กับนศ.และประชาชน ในขณะเดียวกันการแสดงละครของนศ.ที่ลานโพธิ์ที่ม.ธรรมศาสตร์มีรูปเหมือน พระบรมวงศ์ศานุวงศ์พระองค์หนึ่ง จึงเป็นจุดที่ก่อให้เกิด เหตุการณ์ 6 ตุลาขึ้น

บทที่ 9 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยครึ่งใบ)

2. พัฒนาการของประชาธิปไตยครึ่งใบ

มีการรัฐประหารกันหลายครั้งนับแต่ก็ไม่สำเร็จจนมาถึง
รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีธานีทร ภัยวิเชียร โดยพลเรือเอก
สงัด ชะลออยู่

โดยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญที่ให้โอกาสแก่
ข้าราชการประจำมีบทบาททางการเมือง ในสมัยพลเอกเกรียง
ศักดิ์ ชมะนันทน์ และได้ถูกสืบทอดอำนาจมายังพลเอกเปรม
ติณสูลานนท์

บทที่ 9 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยครึ่งใบ)

3. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

ระบบเศรษฐกิจโลกเข้ามามีอารักขาเศรษฐกิจในประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบกับการพัฒนาประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมจึงนำมาสู่ระบบทุนนิยมที่เข้มข้นมากขึ้นในสมัยต่อมาในยุค นายกรัฐมนตรีพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

บทที่ 9 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยครึ่งใบ)

4. สังคมและวัฒนธรรมสมัยใหม่

ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นหลังจากการใช้
นโยบายการเมืองนำทหารในสมัยพลเอกเปรม และได้
เปลี่ยนนโยบายจากปราบปรามคอมมิวนิสต์ด้วยกำลังมา
เป็นการใช้สันติวิธี และพัฒนาชนบทให้กินดีอยู่ดีมาก
ขึ้น จึงทำให้มีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนอย่าง
มากมาย

บทที่ 10 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยเต็มใบ)

1. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย

หลังการเลือกตั้งปี 2531 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งถือได้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยได้สมบูรณ์แล้วเนื่องจากพลเอกชาติชาย เป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยและเป็น ส.ส. ซึ่งแตกต่างกับพลเอกเปรมที่ไม่ได้มาจากการเป็น ส.ส. หากแต่ได้รับเชิญมาให้เป็นนายกรัฐมนตรีแม้ว่าจะมีการเลือกตั้งก็ได้

บทที่ 10 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยเต็มใบ)

พลเอกชาติชาย มีนโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็นการค้า จึง
เป็นเหตุให้เกิดการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งถือ
ได้ว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้ามาก

ด้วยเหตุนี้เองจึงนำมาสู่มูลเหตุที่ทำให้เกิดการรัฐประหาร
โดยพลเอกสุจินดาขึ้นในปี 2535 และเป็นที่มาของพฤษภาทมิฬ

เนื่องจากพลเอกสุจินดาอ้างว่ารัฐบาลมีการคอร์รัปชัน(บุฟเฟ้
คาบิเนต)และหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

บทที่ 10 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยเต็มใบ)

2. การปกครองแบบประชาธิปไตยเต็มใบ

ในส่วนของการปกครองนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มพรรคการเมือง
การบริหารปกครองประเทศมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ของแต่ละ
พรรคการเมืองในสมัยพลเอกชาติชาย เป็นนายกรัฐมนตรี
ระบบสภาได้มีการทำงานกันอย่างเต็มที่หลังจากสภาต้องถูก
ยุบอำนาจในสมัยช่วง 2501-2520

สถาบันทางการเมืองมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมากนับตั้งแต่
หลังพฤษภา 2535 เป็นต้นมา

บทที่ 10 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยเต็มใบ)

3. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเข้มข้น

ในช่วงพลเอกชาติชายเป็นนายกรัฐมนตรีตามด้วยนายชวน หลีกภัย ระบบเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ระบบทุนนิยมอย่างเต็มตัว ประกอบกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ พฤษภา 2535 นับได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่เน้นหนักทางด้านภาคอุตสาหกรรมมากกว่าเกษตรกรรม

โดยมีนโยบายที่จะทำให้ประเทศไทยเป็น Nic (New Industrialized Country)

บทที่ 10 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยเต็มใบ)

4. โลกาภิวัตน์

จนมาถึงปี 2540 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจของไทยและเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้รัฐธรรมนูญปี 40 ที่ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชน ในรัฐบาลทักษิณ

ในช่วงนี้การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยรัฐ (รัฐบาล) ถูกท้าทายอำนาจจากเทคโนโลยีนอกรัฐ หรือองค์กรข้ามชาติอย่างมาก

บทที่ 10 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยประชาธิปไตยเต็มใบ)

ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
อย่างมากมายและการจัดการกับปัญหาในรูปแบบใหม่ที่รัฐมา
ทั้งทางด้านเศรษฐกิจที่ผนวกเข้าสู่การค้าเสรีในตลาดโลก
ประชากรที่ย้ายถิ่นฐานที่อยู่อาศัย เกิดการสื่อสารรูปแบบใหม่ ๆ
ทางอินเทอร์เน็ต เกิดองค์กรระหว่างชาติที่ร่วมมือกันอย่าง
มากมาย ซึ่งรัฐไม่สามารถแก้ไขได้ทันเวลาจึงนำมาสู่การปฏิรูป
การปกครองที่เน้นการกระจายอำนาจในช่วงต่อมา

บทที่ 11 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยการกระจายอำนาจ)

1. รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. 2540

เป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดจากการร่างเกือบทุกภาคส่วนแต่ที่สำคัญคือคนที่ร่างเป็นประชาชนและได้ใช้ในสมัยทักษิณ โดยสัญลักษณ์เป็นสีเขียว มีการรณรงค์ในวงกว้างอย่างมากมาย

รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับแรก πουถึงการกระจายอำนาจส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลไกอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญปี 40 ก็ได้ถูกฉีกทิ้งในปี 49 จากการรัฐประหารของ พลเอกสนธิ และได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นคือปี 50 แต่ยังเป็นที่ไม่ยอมรับของประชาชนบางส่วน

บทที่ 11 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยการกระจายอำนาจ)

2. การปกครองแบบกระจายอำนาจ

คือการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง โดยเฉพาะ
กระทรวงมหาดไทย ให้แต่ละท้องถิ่นสามารถเลือกนายก สมาชิกสภา
ในแต่ละระดับชั้นได้เอง โดยแบ่งออกเป็นอยู่ 5 ส่วนหลัก ๆ คือ

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 เทศบาล (เทศบาลตำบล, เทศบาลเมือง, เทศบาลนคร)

2.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.4 พัทยา

2.5 ก.ท.ม.

บทที่ 11 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยการกระจายอำนาจ)

3. ท้องถิ่นวิวัฒน์

เป็นการนำความเป็นท้องถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อนระบอบ
การเมือง สังคม เศรษฐกิจ เป็นแกนนำมากกว่าจะรวมศูนย์
อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง สาเหตุหลัก ๆ คือ

1. เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของ
สังคม
2. เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างทั่วถึง
3. เพื่อให้เกิดประชาสังคมขึ้นใน

บทที่ 11 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยการกระจายอำนาจ)

4. เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจในระดับชุมชนและผนวกต่อไปในระดับชาติ
5. เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการจากรัฐอย่างทั่วถึง
6. อำนาจอรัฐจากส่วนกลางลดลง

บทที่ 11 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยการกระจายอำนาจ)

4. ธรรมเนียมบาล

เป็นหลักที่สำคัญในการปกครองในปัจจุบันซึ่งประกอบไปด้วย
6 ประการดังนี้

1. หลักนิติรัฐ คือ กฎหมาย ข้อนะเบียบของรัฐที่ใช้กับทุกคน
2. หลักคุณธรรม คือ ยึดมั่นในความดี เช่น ซื่อสัตย์ ขยัน
3. หลักความโปร่งใส คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
ตรวจสอบได้

บทที่ 11 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยการกระจายอำนาจ)

4. หลักความมีส่วนร่วม คือการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและเสนอความคิดเห็น
5. หลักความรับผิดชอบ คือ การรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและต้องรับผิดชอบต่อการกระทำ
6. หลักความคุ้มค่า คือ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนร่วมสูงสุด เพราะทรัพยากรมีจำกัด

บทที่ 11 การปกครองแบบประชาธิปไตย (สมัยการกระจายอำนาจ)

5. สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมบนโลกอินเทอร์เน็ต

เป็นสังคมออนไลน์ หรือสังคมเสมือนจริง เป็นสังคมที่ข้ามพรมแดน ทุกคน

ส่วนระบบเศรษฐกิจจะเป็นระบบเงินตราอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น มีการค้าขายบนโลกออนไลน์และสามารถซื้อสินค้าได้ทั่วโลกผ่านระบบไร้สาย

ในขณะที่วัฒนธรรมจะถูกเปลี่ยนถ่ายไปมาจากที่หนึ่งสู่อีที่หนึ่งอย่างรวดเร็ว เช่น POP Culture American Culture หรือ J K Culture ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมท้องถิ่นก็เริ่มแสดงออกชัดเจนมากขึ้น หลังจากการเก็บกดและปิดกั้นของวัฒนธรรมจากส่วนกลาง

บทที่ 12 การปกครองแบบหลังสมัยใหม่

1. แนวคิดการปกครองแบบหลังสมัยใหม่

ในด้านหนึ่งประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จะกระบวนการต่อต้านและท้าทายอำนาจรัฐ

ในอีกแนวคิดหนึ่งจะเกิดจักรวรรดิแบบใหม่ภายใต้วัฒนธรรมและการค้ามากขึ้น นั้นหมายถึงอำนาจจากภายนอกจะเข้ามาบีบบังคับอำนาจการปกครองภายในอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เกิดระบบการเมืองภาคประชาชนขึ้น

บทที่ 12 การปกครองแบบหลังสมัยใหม่

2. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสังคมอย่างมาก มีความเป็นประชาสังคมข้ามรัฐชาติมากขึ้น

มีความหลากหลายในการรวมตัวของประชาคมในแต่ละภาคส่วนอย่างกว้างขวาง เช่นกลุ่มอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม กลุ่มมนุษยชน กลุ่มเกษตรกร

บทที่ 12 การปกครองแบบหลังสมัยใหม่

3. สังคมแห่งความรู้ ข่าวสารและเทคโนโลยี

เกิดสังคมแห่งข่าวสารและเทคโนโลยี โดยผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ถือได้ว่าเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร มากกว่ายุคอื่น ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด

มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและรัฐไม่สามารถที่จะกำหนดขอบเขตได้

เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในโลกเสมือนจริงมากขึ้น โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลาง เชื่อมต่อไปยังผู้รับสารและผู้ส่งสาร

บทที่ 12 การปกครองแบบหลังสมัยใหม่

4. ระบบเศรษฐกิจโลก

เกิดระบบเศรษฐกิจแบบดิจิทัล หรือไร้พรมแดนมากขึ้น
มีการเคลื่อนย้ายของทุนไปมาได้อย่างเสรีและรวดเร็ว และเกิด
การเก็งกำไรมากขึ้น โดยไม่สนใจตลาด การผลิตแต่คำนึงถึง
กำไรที่ตัวเงินมากกว่าตลาดความต้องการจริง

มีระบบเครดิตเข้ามาแทนเงินจริงเพื่อใช้ในการซื้อสินค้าได้
อย่างสะดวกสบายและกว้างขวางมากขึ้น